

تبی که به جان حاشیه‌نشینان می‌نشیند

محمودآقا از سال‌ها پیش قصابی می‌کرده. آن موقع‌ها یک مغازه قصابی داشته توی مرکز شهر با بروبیایی که کفاف خرج خانواده‌اش را می‌داده. سه سال پیش اما به قول همسرش، چرخ روزگار به کامش نچرخیده و مجبور شده خانه و مغازه را بفروشد و برود توی یک آلونک در حاشیه شهر. «کار دیگه‌ای بلد نبود، نسل‌اندز نسل قصاب بودن» محمودآقا هم یک مغازه کرایه می‌کند توی همان حاشیه شهر و شغل پدری‌اش را از سر می‌گیرد.

به گزارش ایسکانیوز به نقل از روزنامه وقایع اتفاقیه، چرخ روزگار اما بازهم به کامش نمی‌چرخد و از تماس با دام آلوده، تب کریمه کنگو می‌گیرد. ما دیر فهمیدیم، یعنی روزای اول فکر می‌کردیم سرما خورده، مسموم شده ولی هر روز بدتر شد. چند روز بعد خونریزی شروع می‌شود، آقامحمود با اصرار خانواده‌اش به بیمارستان می‌رود اما وقتی که دیگر عفونت، تمام بدن را گرفته و کار از کار گذشته بود. تب کنگو بیماری قصاب‌هاست؛ بیماری سلاخ‌ها. آنها اولین کسانی هستند که با چارپایان آلوده تماس دارند و کوچک‌ترین کوتاهی در مراقبت، شوخی با جانشان محسوب می‌شود. این بیماری حاد حالا چند روزی است سروکله‌اش در سیستان و بلوچستان پیدا شده و رئیس دانشگاه علوم پزشکی زاهدان از افزایش مبتلایان به تب کریمه کنگو در ۱۰ روز گذشته خبر داده. او آمار مبتلایان را ۱۷ نفر اعلام می‌کند و تأکید کرده که بیشتر مبتلایان، کارکنان کشتارگاه‌ها و صنف قصابان یا کسانی که به نحوی با خرید کردن و بسته‌بندی گوشت سروکار دارند، بوده‌اند. این در حالی است که مردم محلی از آمار بیشتری در میان مبتلایان در حاشیه شهر خبر می‌دهند.

تب کنگو، بیماری سلاخ‌ها

تب کنگو بیماری سلاخ‌هاست؛ این را محمودرضا میری، رئیس دانشگاه علوم پزشکی سیستان و بلوچستان تأیید می‌کند. طبق گفته‌های او، بیشتر مبتلایان، کارکنان کشتارگاه‌ها و صنف قصابان هستند که بر اثر رعایت نکردن نکات بهداشتی، درگیر این بیماری شده‌اند. آن‌طور که آمارها نشان می‌دهند، سالانه تعداد زیادی و از قصابان سلاخان در سیستان و بلوچستان به تب کنگو مبتلا می‌شوند و برخی هم بر اثر این بیماری، جانشان را از دست می‌دهند، درحالی‌که گفته می‌شود آمار واقعی فوت‌شدگان بیش از چیزی است که به صورت رسمی اعلام می‌شود. محمود راشکی، آخرین روزهای سال ۹۴ بر اثر بیماری تب کریمه کنگو جانش را از دست می‌دهد. همسرش می‌گوید قصابی آقامحمود غیرمجاز بوده؛ خودش حیوان را ذبح می‌کرده، خودش تکه‌تکه می‌کرده و تحویل مردم می‌داده. بعد از یکی، دو سال یک روز تب شدیدی می‌کند و برای یک هفته در خانه می‌ماند.

می‌ترسید بره بیمارستان، میدونست از دام مریضی گرفته. میگفت اگه بره بیمارستان میفهمن غیرمجازه و میان در دکونشو میندن، از کار بیکار میشه. این روایت زندگی بسیاری از افرادی است که در حاشیه شهر از سلاخی و فروش گوشت دام‌ها زندگی می‌گذرانند و دیر یا زود به یکی از بیماری‌های مشترک میان دام و انسان مبتلا می‌شوند. بسیاری از این افراد به دلیل ترس از پلمب‌شدن مغازه یا جرم شیوع این

بیماری به پزشک مراجعه نمی‌کنند. این بیماری اما به این راحتی مبتلایان را رها نمی‌کند و با گذشت چند روز از شروعش، خونریزی آغاز می‌شود؛ خونریزی، مرحله کوتاهی است که به سرعت ایجاد می‌شود و یک تا ۱۰ روز طول می‌کشد. خونریزی در مخاطها و پتشی در پوست به‌ویژه در قسمت بالای بدن و در طول خط زیربغلی و زیر پستان در خانم‌ها دیده می‌شود و در محل‌های تزریق و تحت فشار ممکن است ایجاد شود. در برخی موارد خونریزی آن قدر شدید بوده که بیمار نیاز به تزریق خون دارد. پزشکان می‌گویند تب خونریزی دهنده کنگو آن قدر بیماری وحشتناکی است که بیمار حتما در زمان ابتلا به پزشک مراجعه خواهد کرد. همسر آقای راشکی اما می‌گوید او هیچگاه به پزشک مراجعه نکرده و مرگ در عصر روزی که خونریزی شروع شده به سراغش آمده است.

تشخیص دشوار تب کریمه کنگو

عباس رحمتی فرودین ۹۱، پسر ۲۲ ساله‌اش را بر اثر همین بیماری از دست می‌دهد. او می‌گوید علیرضا از خوردن جگر گوسفند در یک جگرکی به این بیماری مبتلا شده اما دلیل مرگش تشخیص دیر و اشتباه پزشکی بوده است. علیرضا رحمتی در روزهای اول با تب و سردرد به پزشک مراجعه می‌کند و پزشک اورژانس در یکی از بیمارستان‌های زاهدان تشخیص سرماخوردگی می‌دهد. چند روز حال علیرضا وخیم‌تر می‌شود و ضعف و تب شدید، او را باز هم به بیمارستان می‌کشاند اما این بار پزشکان با انجام آزمایش و مشاهده آلودگی در خون، تشخیص سرطان خون می‌دهند. از عصر همان روز، پزشکان اقدام به تزریق خون به علیرضا می‌کنند اما چند ساعت بعد او به کما می‌رود. پدر علیرضا، پرستار یکی از بیمارستان‌های ایرانشهر است. او می‌گوید پسرش در آن هنگام به پلاکت خون نیاز داشته اما با تزریق خون، ویروس در تمام بدنش پخش می‌شود و بعد از هفت روز تحمل بیماری، علیرضا در بیمارستان جان می‌سپارد. محمودرضا میری اما معتقد است تشخیص و درمان بیماری تب کریمه کنگو به نسبت دیگر کشورهای بسیار بهتر است. به گفته او، میزان مرگ‌ومیر تب کریمه کنگو در دنیا ۵۰ درصد است اما این میزان در سیستان و بلوچستان با توجه به مراقبت و پیشگیری‌های انجام‌شده و همچنین هوشیاری نظام سلامت، ۱۵ درصد است.

ذبح غیرمجاز کم‌هزینه و پرسود

حاشیه شهر زاهدان پر است از قصابی‌ها و کشتارگاه‌های غیرمجاز دام. مهدی حسینی، مدیرکل دام پزشکی استان سیستان و بلوچستان می‌گوید بیماری احتمالا از همین کشتارگاه‌ها شیوع پیدا می‌کند: نمی‌توانیم بگوییم کشتارگاه غیرمجاز وجود ندارد. بسیاری از ذبح‌ها در خانه صورت می‌گیرد و گوشت دام از همان طریق هم به فروش می‌رسد. این موارد، بیشتر در حاشیه شهر و در منطقه‌ای که اقبال کم‌درآمد سکونت دارند، اتفاق می‌افتد. خرید گوشت از قصابی‌های بدون پروانه کسب یا قصابی‌های خانگی ارزان‌تر بوده و این دلیل استقبال حاشیه‌نشینان از این سبک مصرف است. به گفته حسینی، کشتارگاه‌ها و قصابی‌های غیرمجاز زیادی هم وجود دارند که چون پروانه کسب ندارد و نظارتی هم روی آنها صورت نمی‌گیرد، احتمال افزایش ابتلا به بیماری‌های دامی در آنها بیشتر است. به گفته حسینی، بسیاری از قصابی‌های مجاز هم علاقه‌ای به ذبح دام در کشتارگاه ندارند و دغدغه‌های مالی، اصلی‌ترین دلیل آنها برای فرار از ذبح بهداشتی در کشتارگاه‌هاست. کار ذبح در عصر و شب انجام می‌شود. صاحبان قصابی‌ها مجبورند پس از ذبح، لاشه حیوان را از کشتارگاه تحویل بگیرند. لاشه تا صبح روز بعد باید در قصابی بماند و این باعث می‌شود گوشت، یک شب مانده در قصابی مشتریان زیادی نداشته باشد؛ قصابان به این موضوع معترض هستند. خیلی از آنها به‌همین دلیل دیگر دام را تحویل کشتارگاه نمی‌دهند و خودشان ذبح می‌کنند. ذبح خانگی احتمال

ابتلا به بیماری را هم در سلاخ و هم در مصرف‌کنندگان گوشت افزایش می‌دهد. دلیل دیگر فرار قصابی‌ها از کشتارگاه، مسافت این مکان به شهر است. آنها می‌گویند رفت‌وآمد دام به‌ویژه پس از ذبح در این مسافت طولانی مشکل است. حسینی اما معتقد است اینها فقط بهانه‌هایی بوده تا قصابان از پرداخت هزینه و صرف زمان در امان باشند. یکی از دلایل دیگری که او درباره افزایش ابتلا به بیماری‌هایی مانند تب کنگو در کشتارگاه‌ها عنوان می‌کند، رعایت‌نکردن بهداشت و اضافه‌کاری کار سلاخان بیرون از کشتارگاه است. به گفته او، درآمد کشتارگاه، کفاف زندگی سلاخان را نمی‌دهد و آنها مجبورند در بیرون از کشتارگاه نیز کار ذبح را انجام دهند. ذبح‌های خانگی و حاشیه شهر اغلب توسط همین افراد انجام می‌شود و آنها بیشتر از هر شخص دیگری در معرض بیماری‌هایی مانند تب کنگو قرار دارند.

دریافت کننده: سولماز ظریفی / انتشار دهنده: زهره حاجیان

۷۰۴/۷۰۰